

САХА ИДАМ

Нам улуун ханыата * 1935 сүл алтынны 5 күнүгөр төрүттэммитэ

Норуот күүхэ - кемүөл күүхэ!

1998 с.
Муус устар

25

кунэ

субуота
№ 47-48 (8423)

“Тыл - омук баар-суюх сыйаннаха уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, угэстэрин, тылын харыстырыр суврененай бирааптаах.”

Саха Республикатын Тыл туунан Сокуунуттан

Муус устар 27 күнэ – Республика күнэ!

САХА
РЕСПУБЛИКАТЫН
КОНСТИТУЦИЯТАН
(ТӨРҮТ СОКУУНА)

КОНСТИТУЦИЯ
(ОСНОВНОЙ ЗАКОН)
РЕСПУБЛИКИ САХА
(ЯКУТИЯ)

ОЧЧОТТОН БАЧЧАБА ДИЭРИ
27.09.90 с. – Саха Республикатын
государственный суверенитетин туунан
Декларация инициатори болголибиз.

27.12.91 с. – Саха Республикатын
гар бастакы Президент быыбардам-
мыта.

31.03.92 с. – Россия Субъектара
Федеративной дугабарга илии батта-
быттара.

27.04.92 с. – Саха Республикатын
Конституцията (Сүрүн Сокууна)
күнүгээр кирибти. Бу кун Республика
кунунэн биллэрилибиз.

29.06.95 с. – РФ уонна Саха Респу-
бликатын иккис тегүүн Никола-
ев М.Е. быыбардамыта.

28.12.97 с. – «Ил-Түмэн» Респу-
блика государственный муннъябын деп-
пурттара быыбардамыттара.

ылабыт, аны кылаанна-
ах түүлэхжилтийн бэй-
бит дынайбыт. Бэйбэ-
бит алмаас фондалаах,
кыныл комүс саплааста-
ах, валютын фондала-
ах, калэр көлүензэргэз
аналлаах чончуу сыйалла-
ах фондаахаах бууллу-
бут.

Сорохтор минигин ки-
ирбиг валютандын «пре-
стижнэй», аат-сүол

дууааыр, авиаародрун
тан изэрээ суух сүлтана-
лаах буулууда. Бийнги
республикабыт билигин
сылга бын холуян 1,1
мелдүүчен тонна нефть
бороодукталарыгар на-
адыяар. 1 тонна нефть
бороодукталсан содуру-
уттаг тээзиин аялар ту-
нугтар 1,5 мелдүүчен сол-
куобайы, хотууг улуу-
старга тизэрэгээ 4-5
мелдүүнгээ тийнэ
ороскууттуубут. Ол
ийн неби хостоонуу
кэнникин сүлгээ сүл-
гэхен 30 биримдэйн
улаатынараа 100 ты-
нычча тоннаа тириэр-
тибит. Неби переработ-
калыр бастакы завод
улээр кильэрилнин. Со-
торуу кэмиэн бийнги
сылга 500 тынычча
тонна нефть бороодук-
таларын байзбит онгор
буулуухт. Газ про-
мышленноо сыйынна-
рыллар. Дьюкуускайга
ганаа переработкалыр
завод улээр кильэри-
линнэ, сага газопровод-
тар тардиллаллар.

В а л ю т а
ангардас итих-
ник тутууларга
барар дыр сый-
ына. Бийнги
экономика, олох тулубат
туулаа, уй-
губут төрүтүн
— производ-
стvosын умнуу-
га хаалларар
буулатахпьт.
Кэнникин сый-
ларга Мирный улууңу-
гар алмааны хостуур
«Юбилярий» дын
бединг кынхатаах хай-
байтар комбината
уонна оюу харыстыбы-
лын кинэ, Саха госуни-
верситетийн естествен-
ий наукаларга үөртэр
корпуна, Спорт дыбары-
ана, «Түймэд» стади-
он Дьюкууский аан дой-

урдуургэр эрэ аналла-
хах тутуулары ытынга
бизэр дын буруйдуухо-
тарын баараллар. Меди-
цинскай кинин, Ийэ
уонна оюу харыстыбы-
лын кинэ, Саха госуни-
верситетийн естествен-
ий наукаларга үөртэр
корпуна, Спорт дыбары-
ана, «Түймэд» стади-
он Дьюкууский аан дой-

ларга Мирный улууңу-
гар алмааны хостуур

«Юбилярий» дын
бединг кынхатаах хай-
байтар комбината
уонна оюу харыстыбы-
лын кинэ, Саха госуни-
верситетийн естествен-
ий наукаларга үөртэр
корпуна, Спорт дыбары-
ана, «Түймэд» стади-
он Дьюкууский аан дой-

ларга Мирный улууңу-
гар алмааны хостуур

«Юбилярий» дын
бединг кынхатаах хай-
байтар комбината
уонна оюу харыстыбы-
лын кинэ, Саха госуни-
верситетийн естествен-
ий наукаларга үөртэр
корпуна, Спорт дыбары-
ана, «Түймэд» стади-
он Дьюкууский аан дой-

СААС УОННА УЛЭ БЫРААЫННЫГА

СААС УОННА УЛЭ
БЫРААЫННЫГА

СААС УОННА УЛЭ<br

АБА — ДЬИЭ-КЭРГЭН ТИРЭБЭ

Ханың баңарал нору-
от материальны, куль-
турны уонна духовны
сыннастарын илдээ сыл-
дьваачы, көлүөнэттэн-
көлүөнээзээ тизэрдээччи
пиль көргөн буолар.

Билинг элбактыйк истебит, меккүнәбит, айдаар-сабыт обы даңыз-қарғын гүништүү сатарыйда, төрөпрут интиш үшлөр миңстәттүү кыччава таң. Тобо онунк буолупа? Блан-лан арахсызыла, ей-са-
дан даңыз-қарғын буолуп.

Анын сарылып турган улсысанга көргүнзүрэ, санга ирдэбүллэрүүтүү ўгастэр, унчүйиницээ дийэз даңыз-қарғын оптылар норуукка тарбандан омук бынтышын сайын нарынга опук ууруулла-рар ирдирир.

наа, майы-сигили еттүнэн сатарыйылара, аңардас ийз, аба элбизни, дызызда арыгылаашын, тиймимзэт буюолу, буруун оңторуу үгүс түбэлэтти Эмий дызы кээргэн ийз

АБА + ОСКУОЛА = ОБО ИТИИТЭ

Хас бийирдии ага дыз-
карғанғын иштер нымалапа-
рын, биллилэрин, дьо-
бурдарын түмэн, оскуо-
ланы кытта бир хайысахан,
бэйз-бэйзэл
кемелөнен, обону иштиг-
гы сыйлан-соркуп туроуран
үзлэлжэргэ.

Обону иниңгээс аба
бэзтэн утүе холобуру-
гын үерэтийн. Аба иниңгээс
батыннаар сэлдэн
улзлалж хамсаан, ёлла-
ган-туяан, бултаан-алта-
ан, айылбаны, төрөөбүт
түелбэгийн талыргы, ха-
рыстырьгындаа дюнгтийн
утүе сайнанын үерэтэн
интихээхээ. Оччобо аба
бэзтэн да тухо-ханын
дьобурдаабын сайнин-
ран, иниңгээс аба иниңгээс
батыннаар сэлдэн

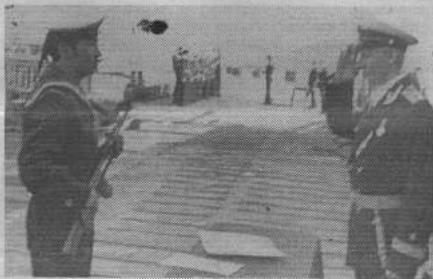
Норуот педагогикалын нымаларын дыз кэр-гэнтүүнанан, обүгүзүэстригөр, итэлбийтигэр, төрүт культурыбытга тирээдүйн, оболорбутун сиэрдээх быйынга-майыга интэри-чөртэри билинги кэм-кэрдин ири-

ир: Ол иинниттэн аба итиң-
нэ сыйыннаах литерату-
раны, бәзээст мәтүрүй-
тиһөргө саҳалар туттубут
нымаларын үөрзтии,
сөргүтүү уонна түнчаны.

ролын, бүгдээж матуулж алларын төлөвзорынайнаа бэзрийнээр хөрөн, азбан, төрөлжилжтэгэж ызынчлалт урхажтээндээ сандыахаас, барьны-барьы би-лэргэ-көрөгре дэдуулж охтаах.

Обо эт-хаан ёттуунэн чигзгийн, дорубай, опохко

бэлэнүүдээр сэргээндээсээ хийндрэжээ.

А.В.Седалищев: «Уолбун иппикитин ыара-хаттардан толлубат, сөбүлүүр идэлээх, күүстээх, ўйдөөх киhiнэн көрөбүн».

ИЙЭ, АБА СЫНЬЯАННАРА ЭМИЭ
ИИТЭР СУОЛТАДААХТАР

Ханың бағарар ыал олодун ийзеләэх аба
терүтүшүр. Кинилэр олжоо ей-санас
өтүүнен иккى ардыларыгар сыйыннара,
еидөнүлэр, бэйз-бэйзлэрин иннисгр утары-
нан чоона кекслаззатк туроруучар сыйалла-
ра-соруктара оюону шиттисг сабындаалаах.

Олону дээр кэргэнгээ ийтийн утвуулга

Тереппүт бэйэтигэр ирдэвилэл, дэйз кэргэнгэр ытыктабыла, бэйэтин хонтуруолланара — ити буолар иитини бастаки уонна сурув нымзата.

Бэйэни тутта-ханта сылдыны

Болзны тутга-ханга сыйлэвь
Эн хайдах таңгарынг, атын дьону кытта хайдах
күнсэтэрийн, кинилр тустарын тутуу сагарарын,
эн ўзөрүүг уонна хомойорун, эн дојтторгор, ай-
махтаргар сыйынаннаһарын, эн хайдах күлэрин,
хаянты, кинигани аағарын — бу барыта оруну
нитникга улахан суюлтаалах.

Дъизвэ сывыан

Өскөн дэлхүүр сыйнзанын¹ кунаан эбэтэр арыгылыыр, табахтыыр, ессе ийнэн атааастыыр буоллаххына, иитин туунан санаама дааны. Эн бэйзг овогорлог сүүн үзүүлэх улахан буортнуу онгородуу, төнөөлөх да уччүүр сүбэлзариг уонна нымаларынг комеялсэппөтөр.

Кинигэ уонна ою

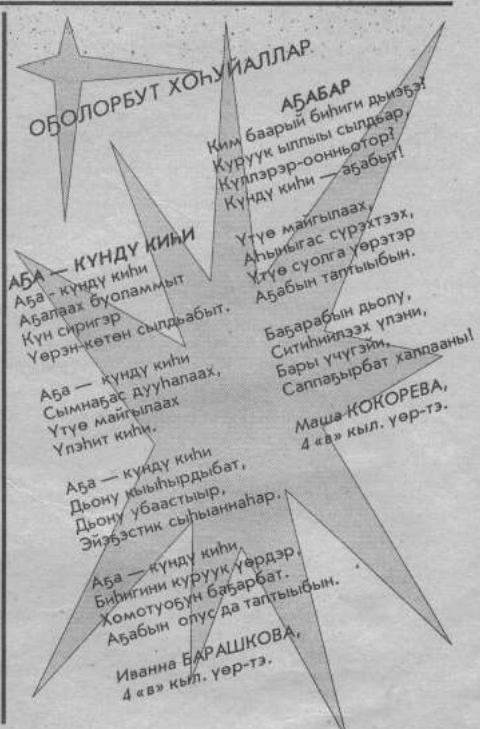
Ким ою сааһын өйдүүр, ол кинигэ овою хайдах курдук сүнкәннээх оруолу оонъуур кыхтааын

білдір. Одо оскуолаға ылар билігін азап көн-
тказ тұстаха. Кінің көмектүнән иштімін төреппүт
умишу суюхтаға. Одо азырын ейдең
сүрүннөхтәзхіпті, хонтуруоллаңаһ ылтың іспесіт.
Одо бары аттынән сайдар торуэт буоларын
терештүт ейдең, онно уәлләнәр, хаачтыңар бәз-
ниенә буолуохтах.

Режим угастэрэ

Өскөтүн үчүгэй режим олохтоммого буолла-
ыша, алгардас сәмәләшнинин туту да ситиһин
суга. Оттон сонгох режим тутуүллар уонна хон-
туруоллан түбәлтэтгэр, ханыны да сәмәләшни-
ти суух шигтиэххэ сөн.

Билбит- Көрбүт эппит... Сыннъаланга аабыы

ХААМТАХХЫНА — УЛААТАБЫН

«Биир сиргэ таба олорбот» дизэн оююу арыт манийшияа, арыт мерүүттэн этэбит. Онтубут баараа оюу активийн хамсанара кини организма сенке сайдарыгар ураты наадлах эбйт. Немец физиолог Otto Швайцкопф чинчийнтийн 3-4 саастаах доруудай оюу сууцкаа 9-10 тынышчатаа хардымылаахтаах. 5-6 саастаах — 11-13 тынышчатаа, 7-эр дизер 14-15 тынышчатаа, 8-10 сааңыгар — 15-18 тынышчатаа хардымылаан хамсаахтаах. Ити ессе илин, төбө, сис хамсаныбын аахпакка турган этилийбит. Кырдыга да — тохонен хамсаныбыт да, сочжонон улаатабыт уонна сайдабыт эбйт ээ.

ТЫЛЛАНА ИЛИК ОЮУ САНДАТА

Тылланна илик оюу арыт кинин көрө-көрө туту эрэ кэпсиир курдук болтуулур. Итини быйлыгылар оюу этэр дийиллэр. Оюу этэрин истэр, тылбаатын дын бааллара үү. Кинилэр оюу ити кини инникитин ете көрөн этэр дийиллэр.

ТЫЛ ИЧЧИЛЭНЭРЭ

Сандагар буолбут оюну тыллаах чыччаа дийиллэр. Ити аата оююу бу кэмтэн ылаа тыл иччигээ сыйтар. Санга тылламмыт оюу тухоо эрэ буолуодун таба этэр дьодурдаах.

ҮС СААС

Үс саас — олох биир түүнүм комэ. Үс сааңын аастааын оюу кутун дийчигээ арангаччылыр. Быйлыгылар бу кэмтэйн андан бэлээтгир эбнитэр.

Оюу үс сааңыгар кыра эрдээнийнээ ымыснын ылан кэбийнэллэр. Үс сааңы бэлээтгирэгээ ут иччигтигээр махтал этэллэр. Дийчигчин оюну арангаччылаа дийн алгыллэр.

ЖУРНАЛИСТ БИРИЙН

Бу көрө хаартыскаа бытын Бразилия репортёра Писко дель Гайсо түүнээрбт. Кини бу түнэринтн иин Испания хоруулун норууттар иики ардыларынааа саамай урдуку бирингижир тиксийб. Хаартыскаа гуахаа биис дыхтара ийэтэйлбүт кабан оруотун эмийндирийн көстөр.

Рейтер түнэршийт.

ХААННААХ БАТТАХ

Бразилия Сан-Паулу гарнаанаа ыарылаах эбйт. Кырлылбыт баттаахаа идэвхийн олонд устайтгар баттаахын бийрдээ да кыртыгыраа илик. Кини баасан утая баттаахын лэппинээр ыттыннын эбйт.

КЭРГЭННИН СОРУЙАР БУОЛЛАХХЫНА...

Бу сүбелэр кэргэннилэргэ түнайыллаллар

Кэргэнгийн кытта хархажин, хансыннан туту эрэ синтээзээж хамсанан «консистим», Кэргэнгийн энээрэйнээр дийтээжин олох-длаахаа улахан оруолуу оюннооботор, иони кинин комолоунээр буоллаххын, ийнхийнээр.

❖❖❖

Кинин соруйар буоллаххын, биир эрэ сорудаа биэр. Со-рох дыхталаар урт-урдугар соруйаллар, ол эр кини инициативийн сүрээр.

❖❖❖

Оскотуу кэргэнгийн комолоунээр ылсыннын буоллаххын, кинин үүртгим, кирнитикэлээ. Эр дын кирнитикэн одусын энэхүүхийн энэхүүхийн сүрээр.

❖❖❖

Үгүэ түгээгээ туту эрэ ойдооботох, сатабатах, кынбатах курдук тутуу: «Бу отүүк ийнхийн элбэгнүүн — сатан тутубийтэй». «Быттайтгар улахан да бээтэн олорбут, хийдээхэдээ буоллаххын буоллаххын, байрахын байран дуу?» дийн.

❖❖❖

Дын үзүүтэн үзүүтэнгэ, тымысыгаа сорбийн бурахсын улахан учтгийдээх. Эр кинихэд тубээжин буутганаа-буутганаа буоллаххын түннээр.

❖❖❖

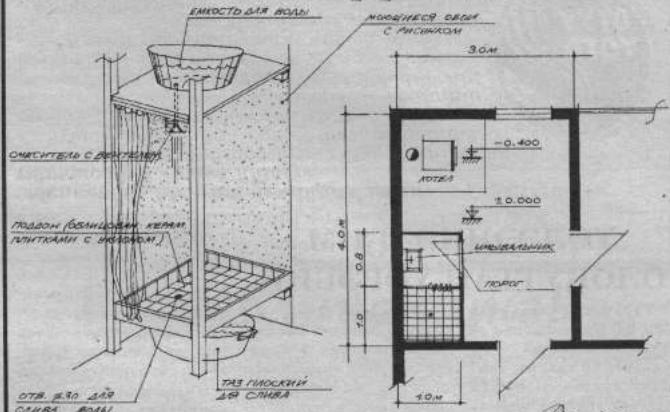
Эхээжинэстэри манийн үзүүтэххэс сон: «Эн ийнкын күүлэж, дээрин, мийн ийншин суузыбын». Альсны сорынгаа топорилт мунинчар мийн салдьынтын, бутийн эн баар. Бу сорын кристалз: кэргэнгийн тахчи толорон курдугун биэрээ сатан, отон бэйзээр кини сурвээлдийн үзүүтэн ылмын.

❖❖❖

Эргин үзүүтэй хайраа, бийрээр, сох-махтай. Кини тобо да кынбалыгын турдийн молтж соодустук огоондуулж буоллаххын син-биир кини үтүүтүн болижээштэй уонна махтан.

❖❖❖

ДУШ НААДА ДУО?

Анн Ф. Семёнов

Нам баанынгыгар биирдээ суунуу сывнатаа 20 солкуубай. Уп-харчы кырыйчын камлагын эрэ курдук. Саатар, кийнили паврдаах эгни эбнээ буоллар син да ээз. Онтуклут буоллахына, ерүү суюх. Кийн тымынтын диз сурдээзээ, кини ыбыгыраачаа тонгон төннэрэе, соробор тымынтихахаа да сөн курдук.

Баланыннэхттэн хайдах тахсынхах Маныхаа архитектор Ф.Ф. Семёнов бэй-этин дийгэгээр дьобус душ онгостумтун, он схематын ылан билүүннэрэбтэй. Маныхаа душ чаанынай дийгээр котельнейдэргээр эбзэр иккилийн мэндээмнээхэд усопсадай квартирапарыгэр бэрт кэбээстик, угус түбүг суюх онгогдуулж он сөн.

Көрүн, истинг, билсинг! Эссө тупсаран онгостун!

Өскетүн кулгааынг ўеңэ эттэ харынгын таыннын кытта тэн буоллахына, ол аата эн инникигийн этэ көрүмтүүвүн уонна булагас ёйдеэххүн.

❖❖❖

Өскетүн кулгааынг ўеңэ эттэ хасаасын кытта битир таынмынга баар буоллахына, эн мөдөөнгүн уонна айлынланан астынааын, олус тантпыгын.

❖❖❖

Биир кулгааынг атыннан түрдүк буоллун? Дын, эй-игин кытта меккүнэр олус ынаахан. Эн этиилэргэр дыалаа ис хоноо буолбакаа, чэнчээ буолар.

❖❖❖

Түстаахаа ууга илтилийб илтэгээл салфетканан арынын суулаатахаа, ичигээсээ арын уулдуубат.

❖❖❖

Сагы эмалированийн көстүрүүлэлийн липр угтаа 5 чайны нүүснээс түүнүүн кутан оргутахаа, ийнтиг өр сулуутаслаа.

❖❖❖

Эмалированийн ийнтигээрийн тирээнээр байтхай түүнүүн бийн сүййар ордук та-быгыдаахаа.

❖❖❖

Төттөрүн кулгаахтарын төбөөр систаа сыйдлар буоллун-наар, ол аата эн түс-бас майгылаахын, ханын баарар улэнни суобастаахтыг толородон, ессе түпсаран онгоргоор дульгуулнаанын.

❖❖❖

Кира кулгаахтар эн кетүмээх майгылаахын түүгуулуллар.

❖❖❖

Кулгаах устайнан кэтэх диз-ки тардиспст буоллахына, эн өнүргэсийн, ыгымчын, тырытгаа майгылаахын.

❖❖❖

Кулгаах энгийн эрээ буоллахына, эн хайыс, хайр, бойбуйой майгылаахын көрдөрөр.

❖❖❖

Дахтарга энгийлээ суюх учтгэй кулгаах кээмэйэ манийн буолуухтаах: урдуг — 6-7 см, кэтэг — 3-3,5 см. Кулгаах ўеңэ эттэ урдугийн 1/3 тэнэнэхтээх. Йеңэ эттэ кэтэг дээжи кынгари, эмийн эзэр иэвлилийб, розовай онгоех буолуухтаах.

Манийн кулгаахтаах дыхтара олус сэдэх буолар.

❖❖❖

Французский психологтар чинчийилэрийн.

Баланы

Г.ЭВЕРСТОВ бэлэннэээтээ.

Василий Васильевич Кривошапкин хохон суруй-
уутунан 1956 сыйлан дырыктанар. «Колхоз сирбэ-
тээ» ханыакка мансайгы хохоннор бэчээт-
тэммитээр. 1995 сыйлааха «Сардаанаалы-
ах күннээрим» хохон хомуурунны угун
кингэтийн танаартарбыт.

«Отуу уота» литературанай түмсүү чи-
лиэнээр, бишр идэлэххитин 60 сааын
туолар цөрүүлээх юбилейнад иц сурэхти-
титэн эзэрдэлийбит!

Юбиярга инхикин аяар дьобура
сөүрүйбэтигээр, күннэ-уоба уараабатыгар
үүнна үүн чийэн, дьюн-коргуун барабыт!

«Отуу уота» улгуустаагы
литературнаа түмсүү чилиэннэрэ.

ҮӨЛЭЭННЭЭБИМ ОЛОУТТАН ҮӨРЭБИН

Тарааны талааннаа —
уола В.В.Кривошапкин —
Баылтай Майской — бү
күннээрэг 60 сааын том-
точчу тулла. Баылтай
Майской уншнуу улзээ-
бийтийн — учуутал. Айм-
лдэвттан айлыннытынан
— поэт. Талааннаах тар-
баахтаах художник. Бай-
найдахаа блүүг. Дильтай-
гор-үүтгэр талталаахаа
эх.

Василий Васильевич
урэммит оскуолатыгар
20-ээс сиха тынын уон-
на уруунай, черчение учуу-
тальян танаармылаахаа
түлээбиг. Кобекен овогоруу
теребут төрүт түлларыгар ылыннары
лаахтыг үерэнпиз.

Баңчэлэг, оскуоланы,
кулуубу Василий Василь-
евич талааннаах тарбайын
онгоцтой уруундайдаа
киэртэгэллэр. Кобекен ос-
куолатаа кабинеттэй
уулускаа бишр баста-
маа уулускаа аялтырбыт. Онно
Василий Васильевич ч
үүтэг-өнгөтөн аянаа ула-
хан.

Куулуп ис-
кестүүтгэр Тарааны сай-
лыгын уруундайдаа байта-
дьо дуюндуутун.

уулускаа тийн күрэхтээр
дьон итилийгтээр.

Бэдээлэл, Баылтай
Майской ыршалыгэр,
хохонноругаа хойхуйгүл-
бут Тарааны кобекенттэй
тапталанынынан, уэрэг-
жер кидаринан буолар.
Унучынын, сиралаахаа үз-
жинтийн, саас айылра
ууктуутун саацаа Василий
Васильевич бишр из-
лахтэгэрийн кытта саасы
кетор булааныншыгар дую-
нчай сыншынанын
сөбүүлүүр. Урукку үэлэн-
нэхээр Д.П.Рехисловы,
Н.С.Дылкоюновын ахтам-
наан заанар.

Унучуун күннэ-
бишр излахтэгэрийн
уулзээд, бултабыт дод-
торбут Баылтай Майской
еесе да элбэгтэй, уер-кет
дийн алтынбыт.

М.БУРНАШЕВ.

Василий Майской

ОЙУУРДААДЫ УУЛЛУССАМ

Ойгай-санай көрбүт
Ою соённы
Ойуурдаады ууллуссам
Олоуурдадын бывынан
Одууланы халхлыбыт.
Омунаа суюх
Олорбут олохун
Олонччу анаабыт
Ойуурдаады ууллуссам
Тонуу хаарын оймоон,
Тогтуяа кэнэн,
Туура-мары хаамынтын,
Тууриалаталаан
да ылбыйтын,
Тура-тура иннин дижин
Туурилан
хардыхылаабыттын,
Оттон билгиин
Орто дадар
Олодум устасын тухары
Ою аймажи нийтийн
Хабар эрэ, хабар эрэ
Хоноонан улундүйбүт
Ойончнын кийн
Олорон аасынтын дижин
Ойуурдаады ууллуссам
Отор-моторын овогордо
Омногуул санаабакка
Орайдотон
аасынтын дижин
Онолуудын буолун.

Куулуп тутар 1998 с.
Харыалаах.

ОМУННААХ КҮЙЛААНЫН

(Көрээмэр)
Күн сардагалара
Корысүүт курдук
Күлмүрдүү суурүүрүүр,
Айлар буолаалына
Ахтан, утапын курдук
Астына туспар киээтигээр
Айлыннын үйнүү
Уччүйн да,
Уччүйгээ кийнтийгээр
Мин сас торвообутум.
Оттон эн,
Олус танынтын көрээмэрин,
От-мас буолаалына
Комүстүйн көхтэр,
Көтөг кыннатаахаа биннэ
Күнүрэг-сүүтэй күннэгээ
Сүлүс бильгүү сууралтад
Синнэрэнэх кийнтийгээр
Күнүүрүү күнүүн
торвообутум.

Ол да ийн буолуу
Ортолуу кийлийн талтадыт
Сыл иики чулуу камо
сынтын хапсынтынан
Саыллыбыт буолан,
Чахчыга да,

Оргуяар ээ
Омуунанын күйнэйнан.

1972 с. Харыалаах.

ДЬӨГҮӨР ОРЛОВ,
Харыалаах.

«СҮЛУСЧААНА-98» ЭДЭР ТЕЛЕВЕДҮҮШДАР I КОНКУРСТАРЫН БАЛАНЫАННЯА

СЫЛАА-СОРУГА: эдээр талааныры айрыы, дүйнгээ-сэргээс
бийлийннэрийн, кинийнээр, илөөнүү, эдээр телеведүүшдэй
дар маастрынбийльгийн эддийн, талаанынын салынны

конкурс 19-17 саацаах оскуолаах талдадаах дарьяктара.
Балынай уүгүү конкурастарыг
дышлы энхилийгээр тохижьеэх
юйлийнай мероприятийн
тарбат, бирааыннынкыттары,